

Kuidas vabatahtlik reservohvitser, töötades tervishoiumaastiku tsiviilsektoris, saab pakkuda Eesti laiapindsele riigikaitsele lisavõimekust

Tiit Meren MD, PhD

Kirurg, Taastava Kirurgia Kliinik, Eesti Reservohvitseride Kogu

Sügis 2016. Julgeolekuõhustik Euroopas on muutunud ettearvamatuks, ka Baltiriikide piiride läheduses toimuvad potentsiaalse vaenlase sõjalised õppused ja lahinguvalmiduse välgukontrollid. Vene Föderatsiooni relvajõud on demonstreerinud ootamatut võimekust üllüühikese ajaga paisata elavjõudu ja tehnikat ühest geograafilisest punktist teise, seejuures lahinguvõimekust minetamata. Kõik see kõneleb sellest, et potentsiaalse ründe korral – eelhoiatusaeg kaitse korraldamiseks praktiliselt puudub.

Kes korraldab Eesti riigi sõjalise kaitse? Eesti kaitsevägi koos liitlastega loomulikult!

Kuid laiapindse riigikaitse mõttes - kes korraldab meie riigi **meditsiinilise kaitse**? Mõttepaus. Tavaline vastus - Eesti kaitseväge meditsiiniteenistus. Vale! Kahjuks arvavad niimoodi ka enamus tsiviilpoolel töötavatest Eesti meedikute arstid ja õed. Tegelikult tagavad sõjaolukorras elanikkonnale elutähtsate meditsiiniteenuste kättesaadavuse ja vigastatud sõdalaste „terveksremontimise“ - just nemad s.o. tsiviilhaiglad, kes peavad kindlustama kogu vajaliku abiandmise ahela toimimise, koos oma personali, aparatuuri ja varustusega!

Kuidas seda teadmist ja oskust, et sõjaajal tegutsevad erakorralistes oludes just tsiviilpoole meedikud ja haiglahid – nendeni viia? Kas kabinetivaikuses tabelitesse kastikesi ja nooli erinevate teenistuste toimimise märgina joonistavate ametnike abil **või ... võiks sellesse planeerimise töösse kaasata ka vabatahtlikke meditsiinala-reservohvitserid??**

Eesti tsiviilhaiglate juhid tavaliselt vastavad riigikaitse harjutuste läbiviimise ettepanekule (väljaõpe, harjutamine, meeskondade kokkumängimine) – „meil on omad äriplaanid ja Haigekassa rahalised raamid tsiviilhaigetele meditsiiniteenuste pakkumiseks. Kui tahate haiglaid ja personali panna tegutsema erakorralise riigikaitse plaani läbiharjutamiseks – kus on täiendav rahastus jne ja jne...?“

Kes on Eestis vabatahtlikud meditsiini-reservohvitserid? Nad on Eesti Reservohvitseride Kogu (EROK) liikmed, kes on läbinud sõjalise baaskursuse erinevad etapid, andnud vande teenida Eesti riiki, töötavad riigi tsiviilsektoris oma tsiviilerialal, aga osa oma vabast ajast pühendavad tegevusele riigi kaitsetahte ja - võimekuse tõstmiseks. Suur osa neist on töötanud Afganistani sõjakolde UK välihaiglas.

Eesti Kaitseväge Juhataja Kindral Riho Terras ütles juba aastal 2008: „Eesti Kaitsevägi liidab oma tegevusega meelsasti inimesi, kellel on tsiviilvõimekus/oskus/eriala, mida Kaitsevägi vajab, aga ise ette ei valmista. Sellised motiveeritud inimesed saavad Eesti riiki teenida väga mitmel moel...“

Mõned „verstapostid“ vabatahtlike reservohvitseride (EROK) tegevuse arenguülevaatest:

1. EROK vabatahtlike reservohvitseride riigikaitse tegevuse algus on 1997 aastal. EROK saab NATO reservohvitseride rahvusvahelise organisatsiooni (CIOR) liikmeks 2000 aastal.
2. EROK saab NATO liikmeks enne (2003), kui Eesti riik tervikuna sinna võetakse (2004).
3. Esimene EROK vabatahtlik reservohvitser osaleb Afganistani sõjalises missioonis Eesti kompanii koosseisus (2005), esimene reservohvitser Iraagis – USA toetatud Iraagi ajutise valitsuse liikmena (2006), esimene EROK kirurg Afgh-i missioonil UK välihaigla koosseisus (2008), esimene EROK kirurgia- meeskond töötas Afgh-is, UK välihaiglas aastal 2010.

Täna töötab EROK meditsiinisektsiooni (reserv)ohvitser igapäevaselt tsiviilmeditsiinis, näeb selle õnnestumisi kui ka ebasoovitavaid arenguid, mistõttu oskab analüüsida ja nõustada, kuidas saaks koos ametnike ja sõjameditsiini professionaalidega Eesti tervishoiu tsiviilsektori ette valmistada tegutsemiseks sõjaolukorras.

Vabatahtliku meditsiinala reservohvitseri oskust tegutseda kui analüütik, eestkõneleja, motiveerija, tegevuse eestvedaja, kaasläbiviia – kasutab Eesti Vabariigi Kaitseväge ja EV Kaitseministeerium juba täna Eesti tervishoiumaastiku nn. „civil-military cooperation“ - tegevuskava läbiviimiseks, mis moodustabki ühe osa laiapindsest riigikaitsest .